Eduskunta
Liikenne- ja viestintävaliokunta

Viite: HE 105/2025 vp

VR-Yhtymän kommentit hallituksen esitysluonnokseen laiksi liikennejärjestelmän digitaalisista tietopalveluista ja siihen liittyviksi laeiksi

VR-Yhtymä Oyj (jäljempänä ”VR”) kiittää mahdollisuudesta lausua otsikon mukaisessa asiassa ja toteaa kannanottona seuraavaa:

Hallituksen esityksellä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki liikennejärjestelmän digitaalisista tietopalveluista ja siihen liittyvistä laeista.

Uudella lailla täytäntöönpannaan EU:n älyliikennedirektiivi (ITS-direktiivi) sekä täydennetään osittain älyliikennedirektiivin nojalla annettua delegoitua asetusta EU:n laajuisten multimodaalisten matkatietopalvelujen tarjoamisesta (MMTIS). Lisäksi lakiin liikennejärjestelmien digitaalisista tietopalveluista siirretään osia liikenteen palveluista annetusta laista, jakeluinfra-asetuksesta sekä komission asetuksesta vammaisten ja liikkumisesteisten henkilöiden esteetöntä pääsyä EU:n rautatiejärjestelmään koskevista yhteentoimivuuden teknisistä eritelmistä. Kansallisesti MMTIS-asetuksen mukaista sääntelyä on täydennetty säätämällä ohjelmointirajapinnan käyttämisestä matkadatan käytettävyyden yhteydessä.

Liikkumispalvelua koskevat olennaiset tiedot

Liikkumispalvelujen tarjoajan osalta merkittävimmät muutokset koskevat liikennepalveluihin liittyvien tietojen saatavuutta ja käytettävyyttä

MMTIS-asetus velvoittaa datan haltijoita antamaan pääsy asetuksessa lueteltuihin staattisiin ja dynaamisiin matka- ja liikennedatalajeihin kansallisen yhteyspisteen kautta. MMTIS-asetus velvoittaa asettamaan saataville ainoastaan jo digitaalisessa muodossa olevaa dataa.

VR pitää tässä yhteydessä tärkeänä pitäytymistä MMTIS-asetuksen soveltamisalassa hallituksen esityksen mukaisesti. VR toivoo, että kansallisella tasolla roolit datan omistajuuksien osalta ovat selkeästi ja symmetrisesti määritellyt, ja toteuttavat hallitusohjelman tavoitteiden täytäntöönpanoa tosiasiallisen kilpailun lisäämisestä raideliikennemarkkinalla.

Kumottavaksi tarkoitetuissa lain liikenteen palveluista pykälissä tai sen nojalla annetuissa asetuksissa ei ole määritelty standardeja, joita dataformaattien olisi noudatettava. Ehdotetussa uudessa laissa

VR-Yhtymä Oyj
Postiosoite
PL 488, 00096 VR
Käyntiosoite
Radiokatu 3, 00240 Helsinki
P. 029 4343
etunimi.sukunimi@vr.fi
www.vrgroup.fi
Y-tunnus 1003521-5

liikennejärjestelmän digitaalisista tietopalveluista viitattaisiin MMTIS-asetukseen sisällytettyihin standardeihin, kuten NeTEx Nordiciin. VR pitää standardien osalta olennaisena mahdollisuutta jatkaa toimintaa nykyisten, IT-järjestelmiin jo integroitujen standardiratkaisujen pohjalta, kuten Siri ja NeTEx Nordic.

Kaluston täyttöastetieto

Suomessa on päätetty hyödyntää MMTIS-asetuksen mahdollistama kansallinen liikkumavara, jonka nojalla on suljettu pois velvollisuus jakaa MMTIS-asetuksen liitteen kohdan 2.3 mukaista ajoneuvon varausastetta koskevaa dynaamista tietoa.

VR kannattaa hallituksen esityksen kirjausta olla ottamatta käyttöön velvoitetta jakaa dynaaminen kaluston täyttöastetieto. VR korostaa, että tarkkojen numeeristen tietojen jakamista tulee välttää. Kyseessä on liiketoiminnallisesta näkökulmasta luottamuksellinen tieto. VR:n asiakkailla on jo tällä hetkellä mahdollisuus selata reaaliaikaista vaunukarttaa lipun varaamisen yhteydessä, josta käy ilmi myös kaluston täyttöaste verbaalisessa muodossa.

Rautateiden esteettömyystiedot

Rautatieasemien esteettömyystiedoista on säädetty liikennepalvelulain 154 a pykälässä. Pykälää ehdotetaan kumottavaksi ja siirrettäväksi uuteen lakiin liikennejärjestelmän digitaalisista tietopalveluista.

VR haluaa tässä yhteydessä nostaa esiin, että rautatieliikenteessä asemakiinteistöjen omistajuus on hajautunut vuosien saatossa useille eri tahoille. VR:n lisäksi asemia omistavat esimerkiksi Väylävirasto, Senaatti, yksityiset yritykset ja kunnat. VR on päättänyt luopua 25 matkustaja-asemastaan lähivuosien aikana. Lisäksi asemien liityntäpysäköinnistä vastaavat lukuisat eri toimijat. Liikenne- ja viestintävirasto vastaa tiedonkeruusta rautatieasemien esteettömyydestä.

VR-Yhtymä Oyj

Jonna Juslin
johtaja, yhteiskuntasuhteet, viestintä ja vastuullisuus

VR-Yhtymä Oyj
Postiosoite
PL 488, 00096 VR
Käyntiosoite
Radiokatu 3, 00240 Helsinki
P. 029 4343
etunimi.sukunimi@vr.fi
www.vrgroup.fi
Y-tunnus 1003521-5